

Karel Poláček – Bylo nás pět

Když je Štědrý večer, tak se dříve zavírá kvelb, a kdo si něco zapomněl, tak chodí zadem. O Štědrém večeru naši mluví jemným hlasem, jenom Mančinka brečí silným hlasem, ale ta brečí ve svátek i ve všední den, jelikož z toho nemá rozum. Ale já skoro vůbec nic nezlobím, jelikož nejsem žádné malé dítě.

Náš tatínek, ať dostane k ježíšku co dostane, tak je se vším svolný a má děsnou radost. Letos jako jindy obdržel bačkory a pravil: „To je překvapení, to se podívejme!“ a políbil maminku. Maminka obdržela vlněnou šálu a pravila: „Vždyť to nemusilo být,“ a políbila tatínka. Já jsem věděl, že dostanu rukavice s palcem, a taky jsem je dostal, začež jsem musil poděkovat silným hlasem a v duchu jsem pravil: „To jste se nepředali.“ A Kristýna obdržela na šaty a talíř jablek, fíků a ořechů, my je stejně prodáváme, a políbila mamince ruku. Pak si sedla v kuchyni, louskala ořechy a brečela, jelikož jí bylo smutno, a potom si ode mne vypůjčila péro a inkoust a psala domů.

A pak jsme měli kapra, závin a čaj, načež jsme hráli duráka o ořechy, já jsem všecky obehral, Honza se šel toulat, tatínek bručel, že ani na Štědrý den se nemůže ten kocour zdržet doma, a já jsem musil jít brzo spat.

O Vánocích přijel na návštěvu náš Láďa, měl modrý svetr a každého se ptal: „Co myslíte, že mne ten svetr stál?“ a měl radost, kdž to nikdo neuhodl. A měl taktěž žluté rukavičky, na nohou bílé kamaše a velice voněl. Když s někým mluvil, tak přimhuřoval levé oko, a tatínek mu to zakázal. Mně přivezl barvičky ve škatulce a bylo jich na každé straně osm, mezi nimi stříbrná a zlatá. A mluvil jako starý, mně domlouval, abych se pilně učil, abych poznal lepší život, než má on, jelikož jest pořád v jednom kole. A pravil, že musí jít k holiči, protože mu vousy rostou neobyčejně rychle.

A byl pořád v krámě, aby viděl, jak to u nás chodí, jestli se obchod hejbá, a lidi pravili: „Máte velkého syna, pane Bajza,“ a tatínek pravil: „Ba, ba, utíká to, utíká,“ a lidi zase pravili: „Aspoň budete mít jednu zastání,“ a tatínek pravil: „To jsem sám žádostivý.“

Otázky na text jako celek:

Pojmenuj formu, ve které je text vyprávěn. K dané formě napiš osobu a číslo (např. 3. osoba, čísla jednotného).

Tento styl vyprávění je typický pro konkrétní (specifický) literární žánr. Který?

Čím může dílo oslovit dnešního čtenáře? Například čtenáře ve tvém věku?

Otázky na části textu:

Vysvětli, co znamená slovo „kvelb“.

Kdo podle tebe příběh vypráví?
(Zkus posoudit z prvního odstavce.)

Ve druhém odstavci vyznač barevně vše, co bys řekl/a jinak/ použil/a bys pro to samé jiná slova. Která?

Vyhledej, co znamená „hrát duráka“.

Vyznač ve čtvrtém odstavci slova archaická. Kterými slovy bys je dnes nahradil/a?

Vysvětli význam věty: „To jsem sám žádostivý.“?